

Tisková zpráva

Občané o materiálních podmínkách a finanční situaci svých domácností – březen 2025

- ⊙ Více než polovina (57 %) české společnosti hodnotí materiální životní podmínky svých domácností jako dobré, 35 % za „ani dobré, ani špatné“, 8 % je pokládá za špatné.
- ⊙ Necelá čtvrtina (23 %) obyvatel se domnívá, že v tomto roce se materiální životní podmínky jejich domácností zlepší, 22 % očekává zhoršení a více než polovina (52 %) předpokládá, že se nezmění. Méně než pětina (17 %) očekává v tomto roce zlepšení vývoje ekonomické situace v ČR. Téměř dvě pětiny (38 %) očekávají, že se ekonomická situace nezmění. Necelé dvě pětiny (39 %) očekávají zhoršení ekonomické situace.
- ⊙ Více než třetina české společnosti (36 %) vychází se svými příjmy obtížně, těch, kteří s příjmy vychází snadno, je více než šest desetin (63 %).
- ⊙ Více než čtvrtina (26 %) dotázaných uvedla, že se v posledních 12 měsících ocitla v obtížné finanční situaci.
- ⊙ Dvě třetiny (70 %) českých občanů považují svoji domácnost za „ani bohatou, ani chudou“. Další 15 % se domnívá, že jejich domácnost je chudá. Na druhé straně za bohatou svoji domácnost označila více než desetina (14 %) dotázaných.
- ⊙ Míra subjektivní deprivace v různých oblastech spotřeby je nejnižší u základních životních potřeb, jako je jídlo, oblečení a běžné potřeby pro domácnost (7 % dotázaných uvedlo, že má jejich domácnost problém s jejich uspokojením) a nejvyšší u luxusního zboží, když přibližně sedm z deseti (84 %) domácností uvedlo, že jim na nákup tohoto zboží nedostačuje příjem domácnosti.
- ⊙ Z důvodu změny metodologie výzkumů CVVM nejsou výsledky šetření přímo srovnatelné s výsledky předchozích šetření. Více informací o nové metodologii lze najít [v této tiskové zprávě](#).

Zpracoval:

Martin Spurný

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

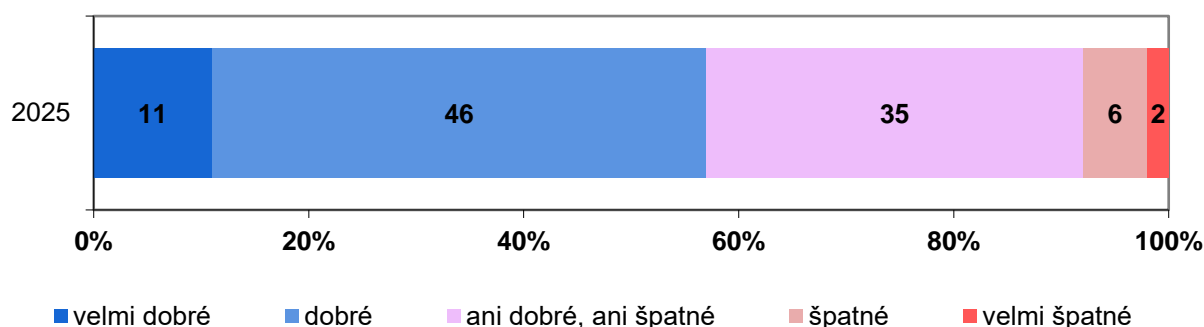
Tel.: 210 310 583; e-mail: martin.spurny@soc.cas.cz

V šetření CVVM SOÚ AV ČR, které probíhalo v druhé polovině března 2025, byly položeny dotázaným starších 15 let otázky týkající se hodnocení materiálních životních podmínek jejich domácností, očekávání vývoje těchto podmínek v tomto roce a také finanční a materiální situace jejich domácnosti.

Pokud jde o hodnocení materiálních životních podmínek vlastní domácnosti (viz graf 1), více než polovina (57 %) občanů je hodnotí pozitivně, v tom 11 % je má za „velmi dobré“ a 46 % za „dobré“. Více než třetina (35 %) respondentů pak materiální životní podmínky svých domácností hodnotí jako „ani dobré, ani špatné“. Negativní hodnocení materiálních životních podmínek vlastní domácnosti se objevilo u méně než desetin (8 %) oslovených, když 6 % uvedlo odpověď „špatné“ a 2 % „velmi špatné“.

Graf 1: Hodnocení současných materiálních podmínek domácnosti¹ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti je významně ovlivněné vzděláním, když ti, kteří mají nejvyšší dokončené vzdělání bez maturity, uváděli kladné hodnocení (součet odpovědí velmi dobré a dobré) podmínek domácnosti v méně než polovině případů (48 %), z těch, kteří mají střední vzdělání s maturitou, hodnotí materiální životní podmínky kladně více než tři pětiny (62 %) a u občanů s terciárním vzděláním (VŠ nebo VOŠ) je kladných hodnocení více než sedm desetin (72 %). Kladné hodnocení materiálních podmínek je také statisticky významně častější u mužů (66 %) oproti ženám (50 %).

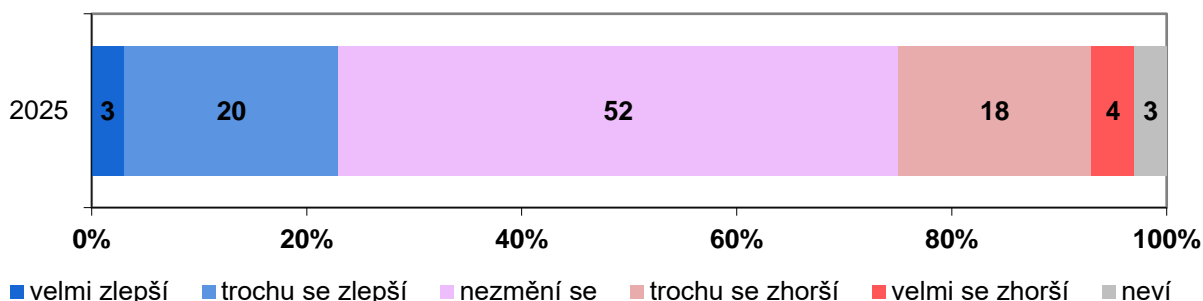
Dále jsme také zaznamenali významný, nicméně nelineární vztah s věkem, když materiální podmínky domácnosti nejlépe hodnotili dotázaní ve věkové kategorii 20 až 29 let (79 % je hodnotilo kladně), nejhůře je hodnotili dotázaní ve věkové kategorii 55 až 64 let (45 % je hodnotilo kladně). Mezi věkovými kategoriemi 30 až 39 let (55 % kladných hodnocení), 40 až 54 let (53 % kladných hodnocení) a starších 65 let (60 % kladných hodnocení), jsou rozdíly při dané velikosti vzorku rozdíly statisticky nevýznamné. Ti, co hodnotili materiální podmínky domácnosti dobře (součet odpovědí velmi dobré a dobré) mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 67 000 Kč (zaokrouhloeno na celé tisíce) ti, co je hodnotili jako ani dobré, ani špatné mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 51 000 Kč, a ti co je označili za špatné (součet odpovědí špatné a velmi špatné) mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 44 000 Kč.

Další otázkou bylo zjišťováno, jak se podle dotázaných budou materiální životní podmínky jejich domácností vyvíjet v nejbližší době (viz graf 2). Zlepšení situace očekává méně než čtvrtina (23 %) z toho jen 3 % uvádějí, že se situace „velmi zlepší“ a 20 %, že se situace „trochu zlepší“, že se situace nezmění, očekává více než polovina (52 %), mírné zhoršení očekává méně než pětina (18 %) a výrazné zhoršení očekává jen malý podíl (4 %) české populace.

Optimističtěji se na vývoj materiálních podmínek svých domácností dívají muži než ženy, to že se situace zlepší (součet odpovědí velmi se zlepší a trochu se zlepší) uvedla více než čtvrtina mužů (27 %), a méně než pětina žen (18 %). Lepší očekávání mají také dotázaní v mladších věkových kategoriích, to že situace zlepší očekává více než polovina (54 %) ve věku 20 až 29 let, necelá třetina (32 %) ve věku 30 až 39 let, přibližně pětina (21 %) ve věku 40 až 54 let, více než desetina (13 %) ve věku 55 až 64 let, a jen 5 % starších 65 let.

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil/a současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, dobré, ani dobré, ani špatné, špatné, velmi špatné?“

Graf 2: Očekávaný vývoj materiálních podmínek domácnosti² (%)

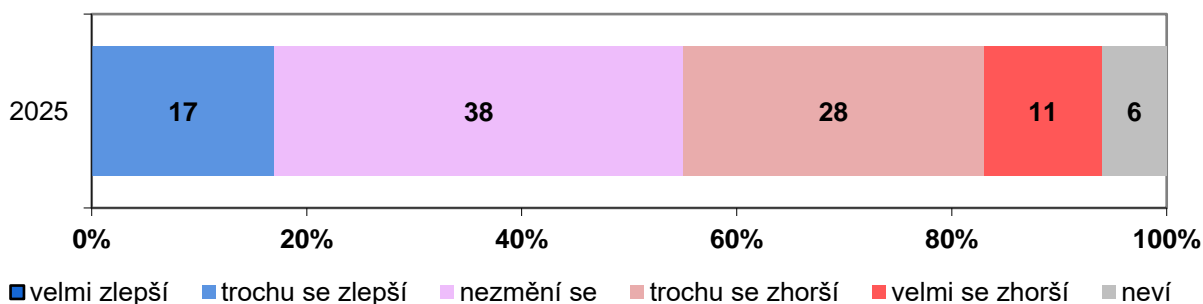

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

V další otázce jsme zjišťovali, jaký vývoj obyvatelé očekávají v ekonomické situaci ČR v tomto roce. Výsledky jsou zobrazeny v grafu 3. Možnost že se velmi zlepší, dotázaní prakticky neuváděli a jejich podíl na výzkumu je nižší než 1 %. Předpoklad, že se situace trochu zlepšit, uvedla méně než pětina (17 %), situaci beze změn očekávají necelé dvě pětiny (38 %), že se trochu zhorší necelé tři desetiny (28 %) a že se velmi zhorší více než desetina (11 %), k otázce se nedokázalo vyjádřit 6 % dotázaných.

Z hlediska věku hůře než ostatní věkové kategorie, hodnotili vývoj obyvatelé starší 65 let, když zhoršení situace (součet trochu se zhorší a velmi se zhorší) očekává více než polovina z nich (52 %) oproti průměru za celou populaci (39 %). V nejmladší věkové kategorii 15 až 19 let byl oproti ostatním významně vyšší podíl (18 %) odpovědí „nevím“. Muži jsou v očekávání vývoje ekonomické situace optimističtější než ženy, když možnost, že se ekonomická situace trochu zlepšit, uvedla čtvrtina mužů (25 %), oproti o málo více než desetina žen (11 %). Z hlediska vzdělání byli méně pesimističtí ti, s terciárním vzděláním (VŠ a VOŠ) s tím, že zhoršení (součet velmi a trochu) uvádí jen o málo víc než pětina (22 %), a významně častěji (53 %) oproti průměru za populaci (38 %) uváděli, že se situace nezmění.

Graf 3: Očekávaný vývoj ekonomické situace v ČR v tomto roce³ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

² Znění otázky: „Myslíte si, že se v tomto roce Vaše materiální životní podmínky velmi zlepšit, trochu se zlepšit, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

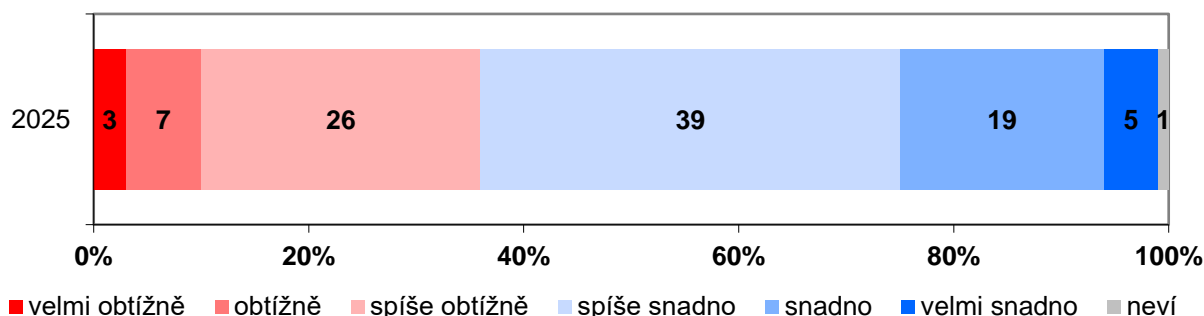
³ Znění otázky: „Myslíte si, že ekonomická situace se v České republice v tomto roce velmi zlepšit, trochu se zlepšit, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

Dále jsme se zaměřili na to, jak domácnosti vycházejí se svými příjmy. Podle aktuálních výsledků (viz graf 4) tvoří ti, kteří vycházejí se svými příjmy obtížně, více než třetinu české společnosti (36 %), zatímco více než šest desetin s příjmy vychází snadno (63 %). Skupina těch, kteří v současnosti se svým příjmem vychází jen „velmi obtížně“, zůstává relativně malá a představuje jen minimum obyvatel (3 %), méně než desetinu (7 %) tvoří ti, kteří s příjmem podle svého vyjádření vychází „obtížně“. A více než čtvrtina oslovených (26 %) pak uvedla, že s příjmem vychází „spíše obtížně“. Největší část dotázaných představující téměř dvě pětiny (39 %) podle svých slov vyjde se svým příjmem „spíše snadno“. Téměř pětina (19 %) hospodaří se současným příjmem „snadno“ a 5 % pak dokonce „velmi snadno“. Zbylé 1 % oslovených zvolilo odpověď „nevím“.

Subjektivně hodnocené potíže při vycházení s příjmem domácnosti pochopitelně korelují s celkovým čistým příjmem domácnosti, když hodnota Spearmanova koeficientu pořadové korelace je 0,3, což odpovídá slabé až středně silné asociaci. S osobním příjmem je korelace sice statisticky významná nicméně slabá (Spearmanův koeficient 0,1). Silněji je hodnocení příjmové situace domácností korelováno s hodnocením materiálních podmínek domácnosti (hodnota Spearmanova koeficientu pořadové korelace je 0,6). Domácnosti, které hodnotí svoje životní materiální podmínky jako dobré, mají problém vyjít se svými příjmy ve 13 % případů. U domácností, které vnímají svoje životní materiální podmínky jako ani dobré ani špatné je to 62 % případů a v případě těch, kteří je vnímají jako špatné, uvádí obtížné vycházení s příjmy 99 %. Poměrně silná vazba existuje také se vzděláním respondenta, když potíže vyjít s příjmem deklarovalo 23 % domácností dotázaných s vysokoškolským vzděláním, 34 % se středním vzděláním s maturitou a 43 % se středním vzděláním bez maturity či základním vzděláním. Potíže vyjít se svými příjmy pak častěji uváděli nezaměstnaní (68 %), na mateřské a rodičovské nebo v domácnosti (50 %) a respondenti pracující podle kategorizace CZ-ISCO jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (64 %), obsluha strojů a zařízení, montéři (53 %) a pracovníci ve službách a prodeji (45 %).

Ti, co vychází se svými příjmy obtížně (součet odpovědí velmi obtížně a obtížně) mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 44 000 Kč (zaokrouhлено na celé tisíce). Domácnosti vycházející se svými příjmy spíše obtížně mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 53 000 Kč a ti, kteří vychází se svými příjmy spíše snadno, mají průměrný celkový čistý příjem domácnosti 57 000 Kč. Domácnosti, vycházející se svými příjmy snadno (součet odpovědí velmi snadno a snadno) mají průměrný celkový čistý příjem 81 000 Kč.

Graf 4: Jak domácnosti vychází se svými příjmy⁴ (%)

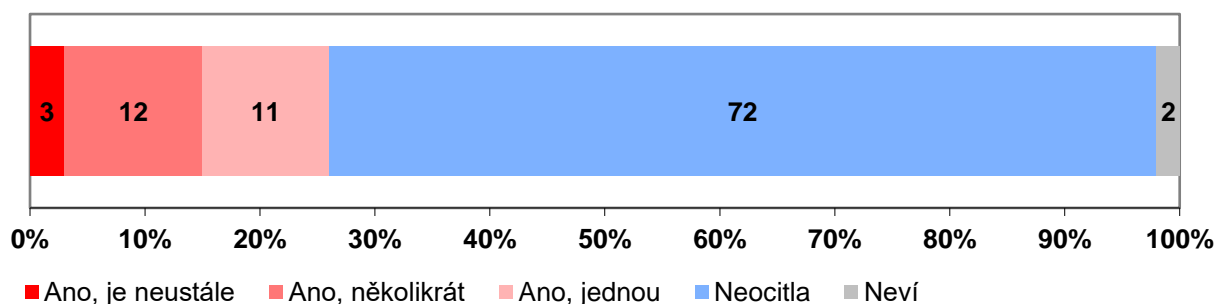

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI

V grafu 5 jsou zobrazeny výsledky pro otázku, zda se domácnost ocitla v obtížné finanční situaci v posledních 12 měsících. Nízký podíl (3 %) dotázaných odpověděl „Ano, je neustále“. Těch, kteří byli v obtížné finanční situaci několikrát během posledních 12 měsíců je více než desetina (12 %). Jednou se v obtížné finanční situaci za poslední rok ocitl srovnatelný podíl (11 %), a největší podíl, téměř tři čtvrtiny (72 %) se v obtížné finanční situaci vůbec neocitly. Jen velmi nízký podíl (2 %) dotázaných uvedl možnost „nevím“.

⁴ Znění otázky: „Jak Vaše domácnost vychází s příjmem, který v současné době má?“ Možnosti odpovědí: velmi obtížně, obtížně, spíše obtížně, spíše snadno, snadno, velmi snadno.

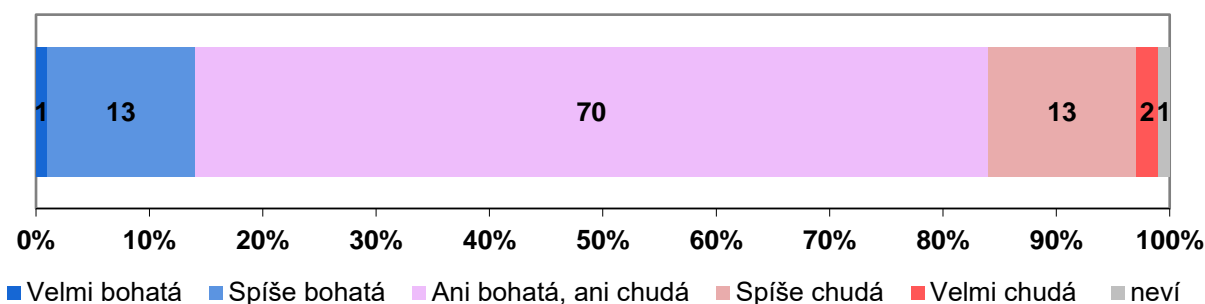
Graf 5: Ocitla se domácnost v obtížné finanční situaci v posledních 12 měsících⁵ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Dále jsme se zaměřili na hodnocení bohatství vlastní domácnosti. Z grafu 6 je patrné, že jen velmi nízký podíl (1 %) vnímá svoji domácnost jako velmi bohatou. Více než desetina (13 %) vnímá svoji domácnost jako spíše bohatou. Sedm desetin (70 %) uvedlo prostřední možnost, když ji nezařadily ani mezi bohatou ani chudou. Na druhém konci spektra, je více než desetina (13 %) přesvědčena, že je jejich domácnost spíše chudá a malý podíl (2 %), že je velmi chudá.

Graf 6: Subjektivní hodnocení bohatství domácnosti⁶ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Při podrobnějším pohledu jsme zaznamenali, že za spíše bohatou označují svoji domácnost mladší věkové kategorie 15 až 19 let (29 % z nich), 20 až 29 let (23 % z nich) a 30 až 39 let (20 % z nich) oproti populačnímu průměru (13 %), starší 65 let statisticky častěji označovali svoji domácnost za ani bohatou, ani chudou (80 %). Svoji domácnost označovali za spíše bohatou častěji muži (17 %) oproti ženám (10 %) a také lidé s terciárním vzděláním (26 %). Z pohledu socioekonomického statusu označovali svoji domácnost za chudou (součet odpovědí spíše chudá a velmi chudá) respondenti na mateřské nebo rodičovské dovolené a v domácnosti (25 %).

⁵ Znění otázky: „Ocitla se Vaše domácnost někdy v průběhu posledních 12 měsíců ve velmi obtížné finanční situaci? Možnosti odpovědí: Ano, jednou, Ano, několikrát, Ano, je neustále, Ne, neocitla“

⁶ Znění otázky: „Máte pocit, že je Vaše domácnost bohatá, nebo chudá? Možnosti odpovědí: Velmi bohatá, Spíše bohatá, Ani bohatá, ani chudá, Spíše chudá, Velmi chudá“

Na závěr daného tematického bloku o ekonomické situaci domácností byla respondentům také položena otázka zjišťující konkrétněji to, jak příjem domácnosti dostačuje na jednotlivé potřeby (viz tabulku 1). Z výsledků je patrné, že příjem naprosté většiny domácností (93 %) umožňuje uspokojovat základní potřeby (jídlo, oblečení, běžné potřeby pro domácnost), přitom téměř polovině (48 %) to příjem „rozhodně“ umožňuje. Problém s financováním i jenom základních potřeb má necelá desetina (7 %) dotázaných. Uhradit zdravotní péči, léky a pomůcky nedělá problém 88 % respondentů, což naopak představuje problém pro 12 % dotázaných. Příjem domácností pak většinou stačí i na financování koníčků a zájmů členů domácnosti, s čímž podle vlastního vyjádření nemá problém přibližně sedm z deseti (73 %) domácností respondentů, naopak více než čtvrtina (27 %) respondentů uvádí, že na volnočasové aktivity nemá nedostatek financí. Více než šesti desetinám dotázaných (66 %) podle jejich slov příjem domácnosti dostačuje i na nákup zdravějších nebo kvalitnějších potravin a na spoření (66 %), přičemž třetině to příjem neumožňuje (33 % v případě kvalitnějších potravin, 34 % u spoření). V případě podpory rodiny svých dětí nebo rodičů uvedlo šest desetin respondentů (60 %), že jim to příjem umožňuje, dvě pětiny (40 %) pak takovou podporu svým blízkým poskytovat nemohou. Příjem většiny domácností pak už spíše nebo vůbec neumožňuje pravidelně trávit dovolenou v zahraničí či nakupovat luxusní zboží. Konkrétně více než polovina (57 %) domácností si ze svého příjmu nemůže dovolit pravidelně trávit dovolenou v zahraničí a více než čtyři pětiny (84 %) domácností respondentů si nemohou nakupovat luxusní zboží.

Tabulka 1: Příjem domácnosti dostačuje na... (v %)⁷

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	+/-
základní potřeby	48	45	6	1	93/7
uhradit zdravotní péči, léky, pomůcky	38	50	10	2	88/12
zájmy a koníčky	22	51	20	7	73/27
nakupovat kvalitnější potraviny	16	50	24	9	66/33
spořit	23	43	24	10	66/34
podporovat rodinu dětí nebo rodiče	17	43	27	13	60/40
trávit dovolenou v zahraničí	12	31	26	31	43/57
nakupovat luxusní zboží	2	14	40	44	16/84

Pozn. Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“. Položky seřazeny dle pořadí v dotazníku.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2503, 1037 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

⁷ Znění otázky: „Umožňuje celkový příjem Vaší domácnosti a) uspokojovat základní životní potřeby domácnosti - jídlo, oblečení a běžné potřeby pro domácnost, b) uspokojovat zájmy a koníčky členů Vaší domácnosti, c) spořit, d) podporovat rodinu Vašich dětí nebo Vaše rodiče, e) nakupovat zdravější nebo kvalitnější potraviny, f) pravidelně trávit dovolenou v zahraničí, g) nakupovat luxusní zboží, h) uhradit zdravotní péči, léky a zdravotní pomůcky.“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Panel Naše společnost, PNS_2503</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Panel Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>14. 3. - 26. 3. 2025</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Vicestupňový stratifikovaný náhodný výběr</i>
<i>Strata:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Designové váhy zohledňující počet osob v domácnosti a kalibrační váhy zohledňující křížení velikosti místa bydliště proti NUTS2, a dále věk, vzdělání, pohlaví</i>
<i>Zdroj dat pro vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1037</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EU_33, EU_34, EV_11, EU_4, EU_5, EU_6, EU_23</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>eu250424</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. dubna 2025</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Martin Spurný</i>

Slovníček pojmů:

Popis výběru respondentů do Panelu naše společnost – Respondenti panelu jsou získáváni pomocí vicestupňového stratifikovaného výběru skupin s opakováním. Oporou výběru je Registr sčítacích obvodů a budov (RSO). Strata výběru jsou kraje ČR křížené s velikostí obce (66 strat). V rámci každého strata je primární jednotka výběru obec. Při výběru obce je zohledňován její počet obyvatel (větší obec má větší pravděpodobnost výběru) a výběr umožňuje opakování výběru obce. V rámci obce je vždy vybráno náhodně 6 adres budov opět s pravděpodobností podle počtu obyvatel budovy (s opakováním). V budově je náhodně vybrána jedna domácnost (bez opakování) a v domácnosti je náhodně vybrán jeden její člen. Tento postup společně s designovými vahami zohledňujícími počet obyvatel domácnosti a post-stratifikačními vahami zajišťuje reprezentativitu výběru vzhledem k cílové populaci.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |
